Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Miljøvernavdelingen

Tordenskioldsgate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Iht. adresseliste

Deres ref.:
Deres dato:
Vår ref.: 2017/4749-49 M-NA
Saksbehandler: Christian Hillmann
Direktetelefon: 22 00 36 35

Dato: 16.08.2017

Skadefellingstillatelse på en ulv i Eidsvoll kommune øst for Mjøsa og Vorma og i Nes kommune nord for Glomma og øst for Vorma

Bakgrunn
Viser til telefonkontakt med rovviltkontakt Carl Randin Klokkerengen den 15. august kl. 22:45 hvor vi ble orientert om en ubekreftet, men troverdig synsobservasjon av ulv ved Frilset. Synsobservasjonen ble gjort kort tid i forkant av henvendelsen til Fylkesmannen. Frilset ligger like øst for Vorma. Det ble per telefon til fellingsleder i Eidsvoll den 15. august kl. 23:15 formidlet at Fylkesmannen ville iverksette skadefelling på en ulv i området Eidsvoll kommune øst for Mjøsa og Vorma og Nes kommune nord for Glomma og øst for Vorma. Fylkesmannen fikk kl. 23:45 beskjed fra fellingsleder om at mannskap var i ferd med å plasseres ut.

Hendelsesforløp
Fylkesmannen i Oslo og Akershus tildelte uten forutgående søknad, en skadefellingstillatelse på en ulv den 11. august kl. 18:00 i området Eidsvoll kommune og de deler av Nes kommune som ligger utenfor ulvesonen nord for Glomma. Fellingstillatelsen gjaldt til og med 14. 08. 2017 kl. 12:00.

Observasjoner (bekreftete) som er meldt til Fylkesmannen av ulv på Romerike fra 31. juli, er viltfoto av ulv ved Hvamsetra den 31. juli, og viltfoto den 11. august rundt kl. 10:45, nord for Brårud i Nes kommune, like sør for kommunegrensen Nes/Eidsvoll. På dette bildet går ulven i en nordøstlig retning. Deretter har det vært ubekreftete synsobservasjoner av ulv om kvelden den 13. august ved Dal på grensen mellom Eidsvoll og Ullensaker og ved Finstad om morgenen den 14. august. Etter observasjonen ved Finstad ble det iverksatt et fellingsforsøk som gikk ut samtidig med at tillatelsen gikk ut kl. 12:00 den 14. august.

Det har blitt signalisert fra Fylkesmannen at man var innstilt på å gi en fellingstillatelse på kort varsel dersom nye observasjoner tydet på at ulven ville forsøke å krysse Vorma retning øst.

Man kan ikke utelukke at bildene tatt den 31. juli, den 11. august og de siste synsobservasjonene er av den samme ulven, som i så fall nå har krysset Vorma.

Området
Eidsvoll øst for Glomma og Vorma utgjør sammen med Stange, deler av Nes og Nord-Odal

kommune i Hedmark fylke et felles beiteområde der det slippes ca. 3 500 sau på beite. Beitesesongen varer normalt til rundt 10. september. Dette området er et prioritert beiteområde utenfor ulvesonen.

Lovgrunnlaget
Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 første ledd bokstav b og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 8, og 13, jf. også § 4 første ledd bokstav e og §§ 7 og 9.

Region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) skal sammen med region 5 (Hedmark) ha 4–6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske ynglinger. Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanen for store rovdyr i Østfold, Oslo og Akershus og forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark, jf § 6. Her er det definert hvor beitedyr og rovvilt har prioritet. Når bestandsmålet for den enkelte art er oppnådd, fatter rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling, jf § 8.

I felles rovviltnemndsmøte mellom rovviltnemnden i region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) og region5 (Hedmark) den 23.05.2017, fattet de to nemndene vedtak om betinget skadefellingskvote på 6 ulv, jf. fellessak 01/2017.

Søknader om skadefelling behandles av Fylkesmannen innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd.

Ved behandling av søknader om skadefelling skal føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a) til d) slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

• områdets betydning som beitemark
• skadenes omfang og utvikling
• potensialet for fremtidige skader
• muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, rom og antall dyr. Ved hver fellingstillatelse gis det en økonomisk ramme som fellingsforsøket skal gjennomføres i henhold til.

Fylkesmannens vurdering
Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf § 8. Fylkesmannen viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om ulvens bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, samt til den siste felles gjennomgangen av bestandssituasjonen for ulv i Skandinavia som er fra 1. juni 2017 med statusrapport fra overvåkingen av ulv i Skandinavia vinteren 2016-2017. Rapporten er laget av Høgskolen i Innlandet og svenske Viltskadecenter på oppdrag fra Rovdata i Norge og Naturvårdsverket i Sverige.

”Føre-var-prinsippet” i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen som ulvebestanden blir utsatt for, jf § 10.

Fylkesmannen viser til forvaltningsplanen for store rovdyr i Østfold, Oslo og Akershus sin inndeling i forvaltningsområder utenfor ulvesonen der det ikke er mål om ynglende ulv. Ut fra bestandssituasjonen for ulv i Norge vurderes det slik at evt. uttak av ulv ikke vil påføre bestanden irreversibel skade, jf. § 12. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og anses ikke som relevant her.

I henhold til forvaltningsplanen for store rovdyr i Østfold, Oslo og Akershus ligger det viktige utmarksbeiteområder både nordvest og nordøst i fylket. Hele Eidsvoll er kartfestet som et beiteprioritert område. Nes kommune er delvis utenfor ulvesonen (etter endringer av ulvesonen i 2016), men uten at dette området er beiteprioritert. I forhold til rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav a), vil Fylkesmannen karakterisere beiteområdet øst for Mjøsa og Vorma med sau på fritt utmarksbeite, som svært viktig. Også i tilgrensende områder i Hedmark er det et betydelig antall beitedyr.

Fylkesmannen anser at det nå foreligger et skadepotensial ettersom det nå er mulig at ulven har krysset Vorma. Den kan dermed fort komme inn i beiteområdene på østsiden i Eidsvoll jf. § 9 annet ledd, bokstav a), c) og d).

Det er etablert et beredskapsareal ved Ljøndalsvangen i beiteområdet øst i Eidsvoll. Dette området er tenkt benyttet hvis det er vedvarende skader i beiteområdet og uten at man lykkes i å ta ut skadegjørende ulv. I denne situasjonen anser vi at det mest hensiktsmessige er å forsøke å felle ulven. Andre forebyggende tiltak enn eventuell felling ansees ikke i tilstrekkelig grad å kunne forhindre potensialet for skade hvis ulven er i beiteområdet, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav d).

Konklusjon og vedtak:
Ut fra en samlet vurdering med vektlegging av potensialet for framtidige skader dersom ulven skulle krysse Vorma i nordøstlig retning og mulighet for å kunne ta ut ulven, finner Fylkesmannen å tillate skadefelling på en – 1 – ulv i Eidsvoll kommune øst for Mjøsa og Vorma og de deler av Nes kommune som ligger nord for Glomma og øst for Vorma. Tidsrom for skadefellingstillatelsen framgår av vilkårene for tillatelsen.

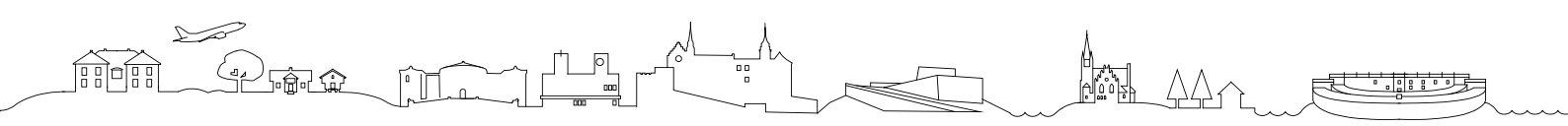
Eidsvoll kommune ved skadefellingsleder får ansvaret for å lede gjennomføringen av fellingsforsøket.

Følgende vilkår er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingsområdet er Eidsvoll kommune øst for Mjøsa og Vorma og de deler av Nes kommune som ligger nord for Glomma og øst for Vorma.
2. Fellingstillatelsen gjelder felling av en – 1 - ulv i tidsrommet 15.08.2017 kl. 23:15 til og med 21.08. 2017 kl. 12:00.
3. Det gis tillatelse til å benytte løs på drevet halsende hund under skadefellingsforsøket på følgende vilkår:
    - Det er et krav at bruken av løs på drevet halsende hund skjer i nært samråd med Fylkesmannen og SNO.

- Tillatelsen gjelder i henhold til tidsperioden for dette vedtaket om skadefelling av ulv.
- Fellingslaget er ansvarlig for at hundene har tilstrekkelig egnethet for løshundjakt på ulv. Ved behov for import av hunder fra andre land, må nødvendige vaksinasjoner og tollbestemmelser overholdes.
- Bruken av hund skal være etter samråd og dialog med sauebrukere i området.
- Politi skal varsles før hundene tas i bruk.
- Hunder skal påføres GPS-sendere, slik at de kan stedfestes til enhver tid og kalles inn ved behov.
- Fellingslaget er ansvarlig for at hundene utnyttes så effektivt og skånsomt som mulig. Det betyr bl.a. at ulven må grovlokaliseres før postering og slipp av hunder.
- Logg og generelle erfaringer fra bruken av hunder skal rapporteres til Fylkesmannen og SNO innen 14 dager etter at fellingsoppdraget er avsluttet.
- Det må foreligge dispensasjon fra båndtvangbestemmelsene etter hundeloven § 9 fra kommunen før hundene slippes.
- Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente de nødvendige tillatelser til bruk av slike hunder fra de aktuelle kommunene og fra beitelagene.

4. Eidsvoll kommune er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Fylkesmannen krever at det kun er personer oppført på liste oversendt Fylkesmannen som har anledning til å delta i fellingsforsøket. Hvis det blir endring må Fylkesmannen ha skriftlig beskjed om dette. Fylkesmannen krever at deltakerne i fellingslaget - jegere og hundeførere - oppfyller kravene til og innehar lisens, jf. kravene i Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, av 22.3.2002 nr 313, §§ 13 og 14. Deltakerne på fellingsforsøket - jegere og hundeførere - skal ikke være siktet eller under etterforskning, dømt eller ilagt forelegg for brudd på naturmangfoldloven, viltloven eller våpenloven, eller forskrifter hjemlet i disse.
5. I henhold til rovviltforskriften § 9a skal deltakere fra det kommunale fellingslaget få godtgjøring for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket skal gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Det settes av en ramme på inntil kr 48 000,-. Utgangspunktet er en sats på kr 1 600,- pr deltaker pr døgn. Rammen er absolutt. Dersom det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at fellingen ikke kan gjennomføres innenfor den økonomiske rammen, må kommunen ta kontakt med Fylkesmannen og avtale dette i forkant.
6. Ulv som blir felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr eller deler av dyret (inkl. hår, blod) uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning, Trondheim. Hvordan frakt skal finne sted, avklares med Fylkesmannen.
7. Fellingsstedet skal kunne påvises dersom Fylkesmannen, SNO eller politiet krever dette.
8. Ved felling skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf forskrift om utøvelse av jakt og fangst, fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning den 22. mars 2002, jf § 15 og 16.
9. Felling eller forsøk på felling av ulv skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og politiet. Dersom ulv skadeskytes, avgjør Fylkesmannen hvordan videre ettersøk skal gjennomføres. Generelt for ettersøk av gaupe, bjørn, jerv og ulv gjelder bestemmelsen i rovviltforskriften § 17.
10. Fellingslaget skal melde tilbake til Fylkesmannen minimum en gang pr. døgn om gjennomføringen av fellingsforsøket. Dersom fellingslaget får kontakt med ulv, skal Fylkesmannen varsles oftere så vidt det er praktisk gjennomførbart. Fylkesmannen kontaktes via beredskapstelefonen – tlf. nr. 971 35 265.
11. Alle medlemmer av fellingslaget som deltar i fellingsforsøket skal ha kopi av dette brevet og være kjent med vilkårene for fellingstillatelsen.

12. Fylkesmannen kan til enhver tid endre ett eller flere av vilkårene, eller inndra fellingstillatelsen.
13. Det gis adgang til å postere i bil på følgende vilkår under dette fellingsforsøket;
    a. Under transport skal våpen i bil være tomt for ammunisjon, og våpenet skal være nedpakket i futteral, bag eller veske.
    b. Motor og lys skal være avslått når bilen brukes til postering.
    c. Samtlige kjøretøy som blir benyttet til dette formål, skal ha godt synlig merking som tydelig informerer om at fellingsforsøk pågår, og at kjøretøyet og de som benytter seg av det deltar i fellingsforsøket.
    d. Fellingslaget skal ta alle nødvendige forholdsregler for å ivareta allmennhetens sikkerhet i forbindelse med bruk av bil til postering under fellingsforsøket.

Dersom ulv skadeskytes eller felles, skal det gis melding på beredskapstelefonen nr: 971 35 265.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b, jf forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), § 9, jf §§ 1, 8 og 13. Fylkesmannen viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter bestemmelsene i Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker, av 10.2.1967, § 28. Klagefristen er tre – 3 – uker fra mottakelsen av dette brev. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef

Christian Hillmann
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Adresseliste:

Eidsvoll kommune
Nes kommune
Regionalt rovviltansvarlig SNO
Eidsvoll Sankelag SA
Mattilsynet DK Romerike
Skadefellingslag Eidsvoll ved leder Hans Disserud
Fylkesmannen i Hedmark
Politiet på Romerike

